

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	De Gouden Hoeck, Burgerbrug, gemeente Schagen
Adviesnummer	21172
Opsteller(s)	S. Veenstra (Archeoloog) & C.M. Soonius (Senior Archeoloog)
Datum	06-07-2021

Advies	Vrijgeven
Vervolgtraject	Geen.

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Schagen (contactpersoon: dhr. Rick van Esch) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de geplande uitbreidingen op het braakliggende terrein aan Den Gouden Hoeck in Burgerbrug, gemeente Schagen.

Het staat in de planning om het nu braakliggende terrein aan Den Gouden Hoeck helemaal opnieuw in te richten. Dit wordt gedaan in naam van het nieuw Collectief Particulier Opdrachtgeverschap "Den Gouden Hoeck Burgerbrug";

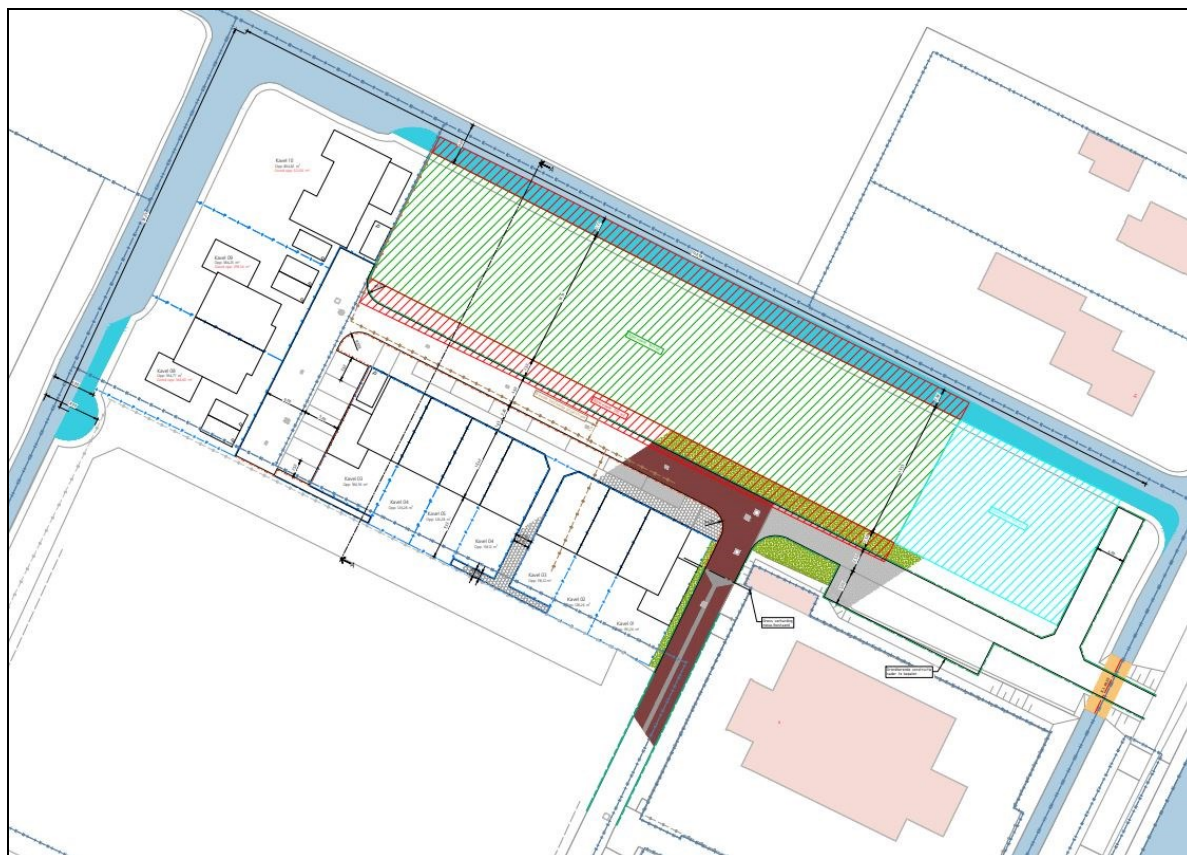
Het CPO 'Den Gouden Hoeck Burgerbrug' is een nieuw gevormde bouwgroep. Deze groep bestaat uit enthousiaste jongeren uit Burgerbrug die in hun eigen dorp woningen voor zichzelf gaan realiseren. Er komen zeven rijtjeswoningen, twee 2 onder 1 kapwoningen en één vrijstaande woning.

Een deel van het plangebied is momenteel in gebruik als volkstuin. In verband met de verbreding van de naastgelegen sloot zal de volkstuin smaller worden. Het verdwijnen van deze stukken tuin zal worden gecompenseerd door in het oosten van het plangebied een nieuw stuk volkstuin aan te zetten. De volkstuinten worden meegenomen in dit advies. Er wordt echter niet vanuit gegaan dat er bij het aanleggen van de nieuwe tuin verstoring optreedt. Eveneens wordt een deel van de tuin niet opnieuw ingericht (groen gestreept op afb. 2) hier treedt geen verstoring op.

Bij de nieuwe inrichting van het plangebied wordt de huidige sloot op twee plaatsen verbreed (cyaan op afb. 2). Het plangebied is in totaal ca. 6.740 m².

Afbeelding 1. De ligging van het plangebied (rode stippellijn) op een luchtfoto (bron: PDOK).

Afbeelding 2. Overzicht van de geplande ingrepen binnen het plangebied.

2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Het plangebied ligt in het bestemmingsplan Buitengebied Zijpe van de gemeente Schagen (vastgesteld 2016-05-18).¹ Hierin is de beleidskaart archeologie van de voormalige gemeente Zijpe opgenomen. Het plangebied ligt in een zone met dubbelbestemming Waarde-Archeologie 3 en gedeeltelijk in een zone met een dubbelbestemming Waarde-Archeologie 5. Voor de eerste zone geldt een vrijstellingsgrens van 100 m² (afb. 3). Voor de tweede zone geldt een vrijstellingsgrens van 2.500 m².

In de toelichting op de beleidsnota archeologie van de voormalige gemeente Zijpe staat toegelicht dat het plangebied binnen het gebied 'Bewoningslint langs Grote Sloot' (ZIJP 88A) en 'Polders tussen Noord-Hollands Kanaal en Grote Sloot' (ZIJP 96A) valt.²

ZIJP 88A wordt in de toelichting op de beleidsnota omschreven als:

'Vanaf de definitieve bedijking werden de oevers van de Grote Sloot intensief bewoond. Er lagen oorspronkelijk veel buitenplaatsen die in de loop van de 17e eeuw werden omgevormd tot (stolp)boerderijen.'

ZIJP 96A wordt in de toelichting op de beleidsnota omschreven als: *'Sporen van bewoning uit periodes vóór de Late Middeleeuwen zijn mogelijk in de diepe ondergrond aanwezig maar kunnen door erosie zijn aangetast of verdwenen.'*

Afbeelding 3. De ligging van het plangebied (zwarte stippellijn) op de beleidskaart archeologie van de voormalige gemeente Zijpe.

3. Historische achtergrond

Het plangebied ligt in de Polder Zijpe langs de Grote Sloot. Bij de eerste bedijking van de Zijpe in 1552-1553 zijn op verschillende plaatsen sporen van vroegere bewoning aangetroffen. De meeste van deze sporen lagen onder het zand in goede zwarte aarde. De exacte locatie van deze vondsten is niet bekend. Na de bedijking begaven de dijken van de polder het tweemaal (in 1555 en 1570) en in

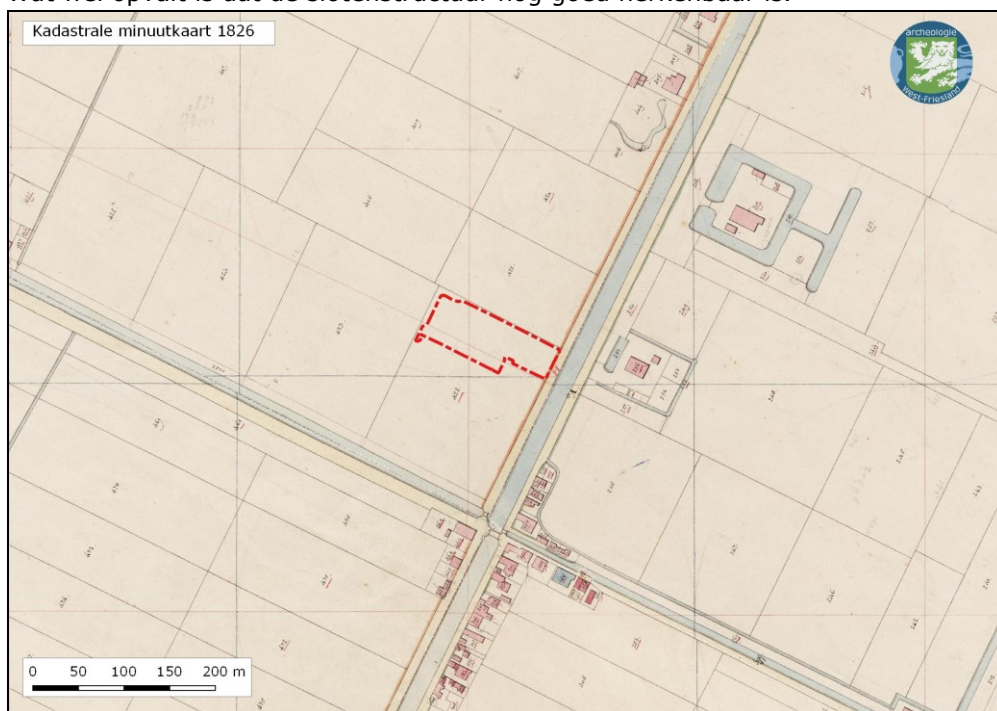
¹ NL.IMRO.0441.BPBGZIJPE-VA03

² Alders & Husken 2007.

1573 werd de polder met opzet geïnnundeerd om de opmars van de Spanjaarden een halt toe te roepen. In 1597 werd de Zijpe voor de laatste keer ingepolderd.

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Ter hoogte van het plangebied is op de verschillende geraadpleegde 17de en 18de eeuwse kaarten geen bebouwing zicht.

Op de oudste kadastrale minuutkaart uit 1826 is ook geen bebouwing zichtbaar. Op basis hiervan kan de hoge verwachting voor de Nieuwe Tijd naar beneden worden bijgesteld. Wat wel opvalt is dat de slotenstructuur nog goed herkenbaar is.

Afbeelding 4. Het plangebied (rode stippellijn) op de oudste kadastrale minuutkaart 1826.

4. Cultuurhistorische achtergrond

Leidraad Landschap en Cultuurhistorie

De visie op de gewenste ruimtelijke kwaliteit is vastgelegd in de Leidraad Landschap en Cultuurhistorie van de provincie Noord-Holland. Deze in 2018 vernieuwde leidraad is een uitwerking van het in 2006 vastgestelde Beleidskader Landschap en Cultuurhistorie, dat werd gebruikt als leidraad voor ruimtelijke plannen als bestemmingsplannen, beeldkwaliteitsplannen en structuurplannen. Daarnaast bood het handreikingen aan gemeenten om landschap en cultuurhistorie als uitgangspunt te gebruiken bij planvorming. Het plangebied valt binnen het ensemble 'Zijpe-en Hazepolder'.

De Zijpepolder is grotendeels een open landschap met lange zichtlijnen tussen de linten. De ruimtelijke kwaliteit is gebaat bij het behouden van het open karakter van de polder en de huidige verkavelingsstructuur (inclusief sloten).³ Verder wordt de Grote Sloot genoemd en worden stolpenstructuren beschreven.

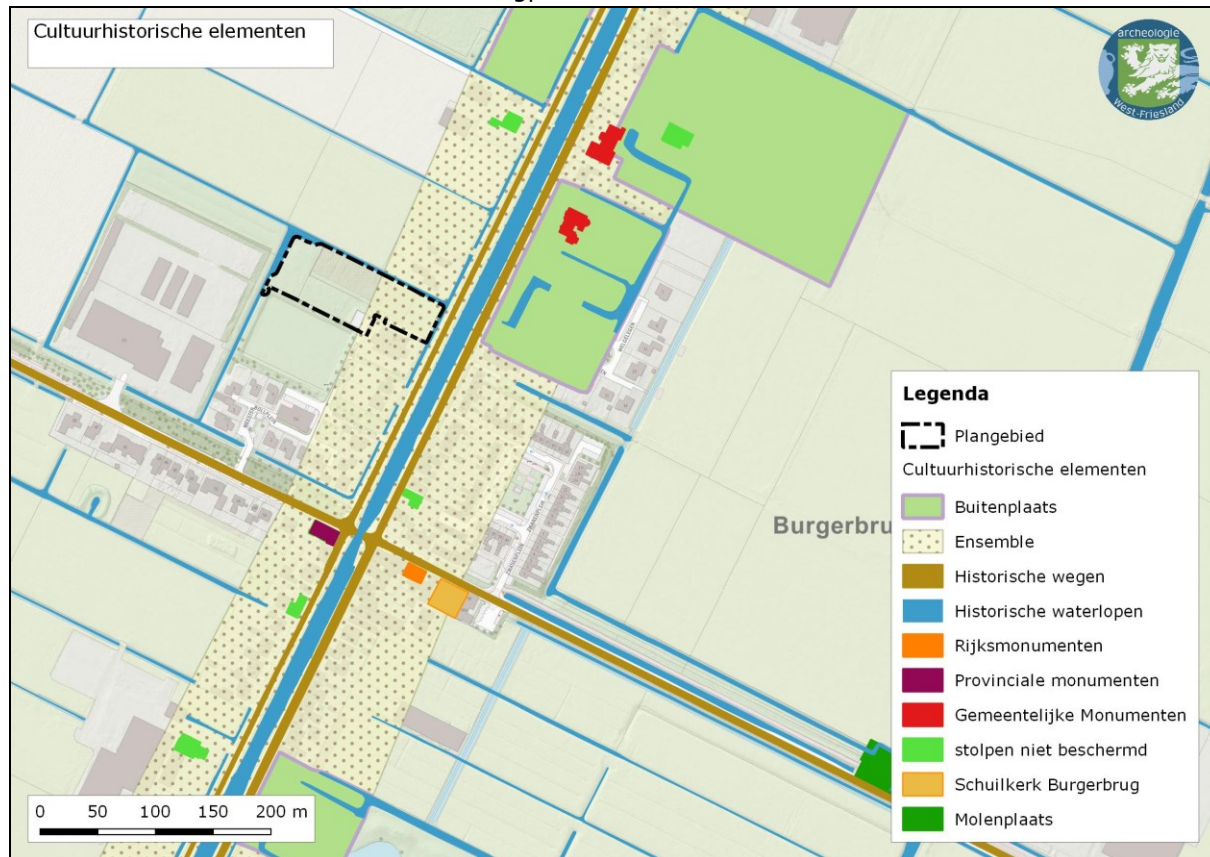
Cultuurhistorische elementen

Om cultuurhistorie in toekomstige omgevingsplannen te kunnen opnemen is het noodzakelijk dat de in de Leidraad genoemde zaken worden vertaald naar vlakken (afb. 5.). Op de cultuurhistorische

³ Provincie Noord-Holland 2018.

elementenkaart ligt het westelijke deel van het plangebied in het ensemble Grote Sloot. Binnen de begrenzing is een grote samenhang tussen de historische wegen en waterlopen en de intensieve bebouwing langs de Grote Sloot. In de beoogde ontwikkeling zal in het begrensde ensemble de volkstuin richting de Grote Sloot worden uitgebreid

Ten oosten en noorden van het plangebied bevinden zich buitenplaatsen. De sloten die het plangebied aan drie zijden begrenzen zijn allen historische waterlopen. Alhoewel deze iets wordt verbreed is dit vanuit cultuurhistorisch oogpunt niet storend.

Afbeelding 5. Cultuurhistorische elementen in de directe omgeving van het plangebied (zwarte stippellijn)

5. Archeologische en geologische bronnen

In het kader van de update van de beleidskaart archeologie zijn de reeds onderzochte gebieden verwerkt (afb. 6). In 2008 heeft ARC een archeologisch booronderzoek uitgevoerd.⁴ Het betreft hier de locatie B2 Burgerbrug, waar in het kader van nieuwbouwwerkzaamheden, rond de bouw van een school 9 boringen zijn gezet (afb. 7). Boring 1 en 2 vallen binnen het plangebied. Resultierend uit het onderzoek kwam naar voren dat er op diepte (ca. 0,9 tot 1 m -Mv) een laag veen van 30cm aanwezig is. Deze laag was volgens de onderzoekers echter niet bewoonbaar. In het geval van de boringen binnen het plangebied is deze laag alleen bij boring 1, op 1m -mv, zichtbaar. In boring 2 zijn geen sporen van het veen teruggevonden. Op basis van deze bevindingen is het gebied destijds vrijgeven. Op basis van boring 1 en 2 kan de waarde voor: "Sporen van bewoning uit periodes vóór de Late Middeleeuwen"⁵ naar beneden worden bijgesteld.

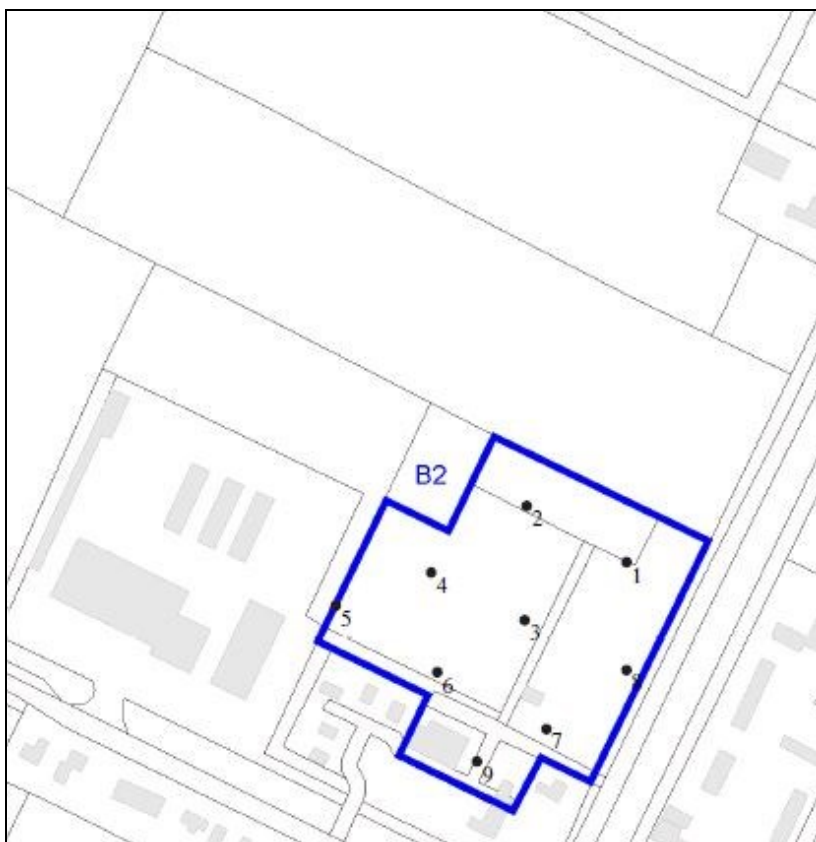
Alleen in het uiterste noordwesten is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Op basis van het onderzoek uit 2008 en de vrijstellingsgrens voor archeologisch onderzoek op de beleidskaart uit 2009 kan gesteld worden dat de hier geplande bodemingrepen geen onevenredige schade toebrengen aan het bodemarchief.

⁴ Wullink 2008. (archis zaaknr; 2209845100).

⁵ Alders & Husken 2007, 93. (ZIJP 96A).

Afbeelding 6. Overzicht van de bekende waarden in de omgeving van het plangebied.

Afbeelding 7. Overzicht van de door ARC gezette boringen direct ten zuiden van het plangebied (bron: Wullink 2008, archis zaaknr; 2209845100).

6. Conclusie & Advies

Het staat in de planning om het momenteel gedeeltelijk braakliggende en gedeeltelijk als volkstuin gebruikte terrein aan Den Gouden Hoeck in Burgerbrug opnieuw in te richten. Het CPO 'Den Gouden Hoeck Burgerbrug' wil hier zeven rijtjeswoningen, twee 2 onder 1 kapwoningen en één vrijstaande woning bouwen. Het plangebied is in totaal ca. 6.740 m².

Het overgrote deel van het plangebied is in 2008 reeds onderzocht. Hierbij zijn geen belangwekkende archeologische resten aangetoond. De resultaten van het archeologisch onderzoek zijn verwerkt op de concept kaart van de bekende waarden binnen de gemeente (afb. 6). Samen met de verwachtingskaart (in ontwikkeling) zal deze bekende waardenkaart worden verwerkt in de nieuwe beleidskaart Archeologie.

Alleen het uiterste noordwesten van het plangebied is nog niet archeologisch onderzocht. Hier zullen de geplande bodemingrepen de vrijstellingsgrens voor archeologisch onderzoek niet overschrijden. Nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie.

Cultuurhistorie

Vanuit cultuurhistorisch oogpunt bestaat er geen bezwaar tegen de beoogde ontwikkeling. De historische waterlopen blijven behouden. Ter hoogte van het ensemble Grote Sloot worden volkstuinen gerealiseerd.

7. Bronnen

Archis 3.0

Alders, G.P. & S. Husken, 2007. Beleidsnota Archeologie 2007 gemeente Zijpe. *SCENH-rapport cultuurhistorie* 28. Stichting Steunpunt Cultureel Erfgoed Noord-Holland, Wormer.

Provincie Noord-Holland, 2018. Leidraad Landschap en Cultuurhistorie (<https://leidraadlc.noord-holland.nl/ensembles/zijpe-en-hazepolder>.)

Wullink, A.J., 2008. Een archeologisch bureau-onderzoek en inventariserend veldonderzoek door middel van boringen voor vijf locaties in de gemeente Zijpe (N.-H.). ARC-Rapporten 2008-114. ARC bv, Geldermalsen.

Westfries Archief